

Oud-ambassadeur Von der Gablentz overleden

Nieuws

[Achtergrond](#) - 14 juli 2007

(14 juli 2007) Otto von der Gablentz, één van de belangrijkste Duitse ambassadeurs in Nederland, is overleden. Von der Gablentz was al geruime tijd ziek. Hij stierf vrijdag thuis in Amsterdam, waar hij de afgelopen tien jaar woonde.

Otto von der Gablentz voelde zich lekker in Nederland. Dat straalde hij ook uit. “Doe normaal, dan doe je al gek genoeg”, was een van zijn favoriete Nederlandse uitspraken. Toen hem in 1988, het jaar dat het Nederlandse voetbalelftal het EK won, een spandoek onder ogen kwam met de tekst ‘Oma, we hebben je fiets terug’, verschoot Von der Gablentz niet van kleur. Hij vond het leuk. “Een goede grap lucht op”, sprak de ambassadeur, die het voorval rekende tot een van de mooiste van zijn ambtstijd.

Tijdens zijn ambassadeursschap in Den Haag (1983-1990) zag Von der Gablentz het als zijn belangrijkste missie om Nederlanders ervan te overtuigen dat het naoorlogse Duitsland een ander land was geworden dan het boosaardige Duitsland dat in de Nederlandse hoofden voortleefde. Met genoegen hoorde Von der Gablentz de Nederlandse opmerking aan dat de Oost-Duitsers die in 1990 over de gevallen Muur klauterden, er eigenlijk uitzagen als normale mensen.

Tot ieders verrassing maakte hij zich het Nederlands snel eigen. De diplomaat zag zichzelf als bemiddelaar tussen twee culturen, een rol die Von der Gablentz tot uitdrukking bracht in talloze optredens in de media en in bijeenkomsten met leerlingen en studenten. De contacten op regeringsniveau hadden niet zijn grootste prioriteit. Die liepen toch wel, vond de ambassadeur. Zijn taak was de verstandverhouding tussen de (toen nog) vijftien miljoen Nederlanders en 63 miljoen (West-)Duitsers te verbeteren. “In een tijd dat veel Nederlanders buitengewoon negatief over Duitsland dachten, heeft hij een beter gezicht van het land laten zien”, aldus emeritus hoogleraar Maarten Brands.

Zelden had Duitsland zo’n aimabele en toegankelijke ambassadeur in Nederland. Als hij sprak, was zijn toon open, direct. “Hij was vooral heel erg geïnteresseerd, hij had altijd aandacht voor je”, herinnert de Nederlandse hoogleraar Kees van

Paridon zich. President Clintons adagium 'elk mens heeft een verhaal' was ook voor Von der Gablentz een leidraad.

Met die andere bekende Duitser in Nederland, prins Claus, ontwikkelde Von der Gablentz een speciale band, die tot spijt van de ambassadeur nooit helemaal uitgroeide tot een volwaardige vriendschap. Hun verhouding kenschetste de ambassadeur als een "gespreksvriendschap", ontstaan uit gedeelde interesses en een gemeenschappelijk verleden. Voor beiden waren de oorlog en de moeilijke jaren van wederopbouw in Duitsland vormend geweest. Beiden hadden een diplomatieke achtergrond. Tijdens de lange gesprekken in Claus' werkkamer in Huis ten Bosch - de prins was volgens Von der Gablentz geen man die hechtte aan smalltalk - ontpopte de prins zich als de Nederlander van de twee, iets waar Von der Gablentz naar eigen zeggen veel aan had. Claus deed hem de anti-Duitse gevoelens doorgronden die leefden onder de Nederlandse bevolking. "Hij heeft mij doen beseffen hoe het in elkaar zat", zei de ambassadeur later in een interview.

Als overtuigd Europeaan stak het Von der Gablentz dat de politieke leiders in Nederland zich de laatste jaren nauwelijks inspanden om de Europese boodschap te verkondigen. Deze nalatigheid was volgens de gewezen ambassadeur de voornaamste oorzaak van de Europese desinteresse van de meeste Nederlanders, die daarmee hun bijdrage leverden aan de slepende identiteitscrisis van de Europese Unie. Het gebrek aan zich Europees voelende burgers vond de ambassadeur zorgwekkend, hij noemde het "de achilleshiel" van de EU. "Democratie is nog steeds een nationale aangelegenheid, daarmee heeft het Europees Parlement een probleem." Maar als optimist bleef Von der Gablentz ervan overtuigd dat het nationale bewustzijn van veel Europeanen weliswaar diep verankerd is, maar dat die op den lange duur een Europese identiteit niet in de weg staat.

Naar Von der Gablentz is een prijs vernoemd, voor mensen die zich op een uitzonderlijke manier hebben ingezet voor de Nederlands-Duitse betrekkingen. In 2001 viel die eer te beurt aan de Nederlandse en Duitse hulpverleners die na de vuurwerkramp in Enschede gezamenlijk branden blusten en gewonden verzorgden. De hulpverleners hadden in de woorden van toenmalig staatssecretaris Gijs de Vries "geheel in Von der Gablentz' geest" geopereerd.

Von der Gablentz werd in 1930 in Berlijn geboren en studeerde rechten, sociologie en politicologie in Berlijn, Freiburg, Brugge, Oxford en Harvard. In 1959 trad hij toe tot de Duitse diplomatieke dienst. Als directeur-generaal van het Bundeskanzleramt werkte hij jarenlang rechtstreeks onder bondskanselier Helmut Schmidt (SPD). Na zijn tijd in Nederland was Von der Gablentz ambassadeur in

Israël (1990-1993) en Rusland (1993-1995). In 1996 werd hij rector van het Europacollege in Brugge, een functie die hij tot 2001 bekleedde. De universiteiten van Amsterdam en Jeruzalem verleenden hem een eredoctoraat. Von der Gablentz was tot 2004 voorzitter van de Duitse stuurgroep van de Nederlands-Duitse Conferentie en bleef tot het laatst actief als lid van het algemeen bestuur van het [Duitsland Instituut Amsterdam](#).

Luister naar het interview van [Frénk van der Linden met Von der Gablentz](#) (2001, NPS Radio, scroll naar beneden).

Bas de Rue is redacteur van het Duitslandweb

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/1274/oud-ambassadeur-von-der-gablentz-overleden>